

2022-03-24
M2022/00645

Miljödepartementet

Verket för innovationssystem
101 58 Stockholm

Uppdrag att förbereda genomförande av ett kompetenslyft för klimatomställningen

Regeringens beslut

Regeringen ger Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att ta fram ett underlag för genomförande av ett kompetenslyft för klimatomställningen genom utbildningsinsatser inom kompetensområden som identifierats som strategiskt viktiga för klimatomställningen och där det inte finns tillräckligt med kompetens i dag. Syftet med utbildningsinsatserna ska vara att höja kompetensen hos personal på företag och hos relevanta offentliga aktörer inom de kompetensområden som identifieras för att underlätta näringslivets och samhällets klimatomställning, inklusive omställningen till en cirkulär ekonomi.

Vinnova ska genomföra uppdraget i dialog med relevanta aktörer, så som universitet, högskolor och forskningsinstitut. Bland annat ska dialog föras med Myndigheten för yrkeshögskolan, Statens skolverk, Uppsala universitet, Umeå universitet, Kungl. Tekniska högskolan, Sveriges lantbruksuniversitet, Luleå tekniska universitet, Mälardalens universitet, Chalmers tekniska högskola AB, Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet och Arbetsförmedlingen i relevanta delar.

Uppdraget består av två delar. Den första delen av uppdraget ska redovisas till regeringen (Miljödepartementet med kopia till Näringsdepartementet och Utbildningsdepartementet) senast den 30 maj 2022.

Den andra delen av uppdraget ska redovisas till regeringen (Miljödepartementet med kopia till Näringsdepartementet och Utbildningsdepartementet) senast den 15 november 2022.

För genomförande av uppdraget får Vinnova under 2022 rekquirera 4 000 000 kronor från Naturvårdsverket. Kostnaderna ska belasta det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 1:2 Miljöövervakning m.m., anslagsposten 4 Klimatpolitiska handlingsplanen. Medlen utbetalas efter rekvisition ställd till Naturvårdsverket senast den 15 december 2022. Medel som inte har använts ska återbetalas till Naturvårdsverket senast den 1 mars 2023.

Närmare beskrivning av uppdraget

I uppdragets första del ska Vinnova med stöd av ovan nämnda myndigheter och andra aktörer som bedöms vara relevanta:

- Identifiera strategiskt viktiga kompetensområden där företag och andra relevanta aktörer i hela landet har behov av mer kompetens för att bidra till näringslivets och samhällets klimatomställning inklusive omställning till en cirkulär ekonomi.
- Inom ramen för identifierade kompetensområden inventera utbudet av relevanta kortare yrkesinriktade kurser och utbildningar inom kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskolan och den högre utbildningen. Utbildningar på såväl gymnasial som eftergymnasial nivå ska ingå i inventeringen, där utbildningar som motsvarar som mest ett år vid heltidsstudier kan ingå, men där kortare utbildningar ska prioriteras.
- Föreslå ett ändamålsenligt utbildningsutbud som ska kunna erbjudas inom satsningen. Utbudet kan bestå av kurser eller kortare utbildningar där kurser sätts samman till ett utbildningsprogram eller kurspaket. På så sätt kan individer välja en sammansättning av kurser som motsvarar deras behov.
- Om så bedöms lämpligt, föreslå kurspaket där kurser från olika utbildningsformer sammanfogas för att på ett effektivt sätt möta de utbildningsbehov som identifierats.
- Föreslå en modell för hur medlen ska fördelas effektivt och ändamålsenligt till utbildningsanordnare som erbjuder det identifierade kursutbudet till anställda på företag och andra relevanta aktörer.
- Föreslå hur information om utbildningsutbudet ska kunna lämnas samlad, om så bedöms lämpligt, med utgångspunkt i befintliga utbildningsplattformar, samt en struktur för hur utbildningsplatserna ska fördelas.

- Föreslå lämplig myndighet eller myndigheter att administrera genomförandet av satsningen i den struktur som föreslås.
- Föreslå hur genomförandet och resultatet av kompetenslyft för klimatomställningen ska följas upp.

I förslag på ett ändamålsenligt utbildningsutbud ska det framgå hur utbildningen ska erbjudas – som reguljär utbildning med antagningsförfarande, som uppdragsutbildning, som öppen utbildning (t.ex. som öppna digitala utbildningar, s.k. MOOC), som en kombination av dessa eller i annan form. Möjligheten att utforma kompetenslyft för klimatomställningen i form av uppdragsutbildning ska särskilt analyseras. Förslaget till utformning ska vara skalbar, beakta regeringens ambition om att satsningen ska kunna inledas under 2022 och hållas inom ramen av medel som beslutats och beräknats enligt budgetpropositionen för 2022 (BP22) för åren 2022–2024. En utgångspunkt ska vara att huvuddelen av medlen ska gå till utbildningsplatser inom berörda utbildningsformer. Vidare ska förslaget ta hänsyn till tillämpliga regelverk inom utbildning inklusive regelverk gällande uppdragsutbildning och öppen nätbaserad utbildning. Behov av förordningsändringar som identifieras under arbetet ska redovisas. Förslaget ska ta hänsyn till statsstödsregler och de möjligheter och begränsningar som reglerna om statligt stöd erbjuder avseende forskning och innovation samt utbildning. Det bör även framgå hur deltagarnas uppnådda kunskaper kan intygas, t.ex. genom utbildningsbevis eller liknande som kan ge arbetsgivare information som kan ligga till grund för beslut om anställning eller nya arbetsuppgifter.

I uppdragets andra del ska Vinnova med stöd av ovan identifierade relevanta myndigheter och andra aktörer:

- Om det utifrån inventeringen av befintlig utbildning för kompetens som bidrar till klimatomställningen i uppdragets första del bedöms finnas behov av att utveckla nya kortare kurser som är anpassade till företag och andra relevanta aktörers behov av kompetens för klimatomställningen, ska förslag lämnas på hur sådana kurser skulle kunna tas fram för att erbjudas inom kompetenslyft för klimatomställningen.
- Föreslå former för samverkan mellan myndigheter som är direkt berörda av uppdraget under den period som kompetenslyft för klimatet pågår i syfte att möjliggöra flexibla utbildningsinsatser där utbildning från olika utbildningsformer kan kombineras.

- Föreslå insatser som kan bidra till att fler tar del av kompetenslyft för klimatomställningen och bidra till ett effektivt genomförande av utbildningsinsatserna, exempelvis genom information, vägledning och rådgivning till företag och andra relevanta arbetsgivare om utbildningsmöjligheterna inom kompetenslyft för klimatet, i syfte att främja deras omställningsarbete när det gäller näringslivets och samhällets klimatomställning.

I båda delarna av uppdraget bör Vinnova beakta resultat och erfarenheter från pågående och tidigare insatser och rapporter så som den områdesanalys för industrin som Myndigheten för yrkeshögskolan genomförde år 2020, Tillväxtverkets erfarenheter från olika nationella kompetenshöjande insatser (såsom Robotlyftet, Digitaliseringslyftet, Produktionslyftet, kompetens.nu) såväl som strukturfondssatsningar. Vidare bör i förslaget på utformningen av insatser arbetet inom samverkansprogrammen Kompetensförsörjning och livslångt lärande (N2022/00314) och Näringslivets klimatomställning (N2021/02532) samt tidigare uppdrag att genomföra pilotprojekt för flexibla korta kurser för yrkesverksamma specialister (N2018/01043/IFK) beaktas.

Redovisningen av arbetet med uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

Klimatomställningen kräver ny kunskap och stärkt kompetens inom alla branscher och områden, såväl inom offentlig som privat sektor. Det har bl.a. slagits fast av Klimatpolitiska rådet. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2022 att 100 miljoner kronor avsätts 2022 för ett nytt statligt finansierat kompetenslyft för klimatomställningen för att möjliggöra näringslivets och samhällets klimatomställning inklusive omställningen till en cirkulär ekonomi. För 2023 och 2024 beräknar regeringen 100 miljoner kronor årligen för kompetenslyftet. Kompetenslyftet kan bidra till att förebygga arbetslösheten och till att skapa förutsättningarna för att ta fram morgondagens cirkulära och klimatsmarta lösningar.

För att genomföra den gröna återhämtningen och klimatomställningen behövs riktade satsningar på t.ex. kompetensutveckling och utbildning så att rätt kompetens finns på arbetsmarknaden. Det kommer att behövas exempelvis tekniker, servicepersonal och ingenjörer med relevant kompetens för att exempelvis bygga ut vindkraften, installera laddinfrastruktur, bygga ut

vätgasproduktion och för att utveckla batteriproduktionen. Det behövs även ökad klimatkompetens inom resursanvändning av prioriterade materialströmmar i omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi.

På regeringens vägnar

Annika Strandhäll

Ruben Henriksson

Kopia till

Chalmers tekniska högskola AB
Statens energimyndighet
Kungl. Tekniska högskolan
Luleå tekniska universitet
Myndigheten för yrkeshögskolan
Mälardalens universitet
Naturvårdsverket
Statens skolverk
Svenska ESF-rådet
Sveriges Lantbruksuniversitet
Tillväxtverket
Uppsala universitet
Umeå universitet